Docnr115

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@hekkelman.nl>
Sent: Thu, 16 Oct 2025 12:21:51 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@brabant.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@hekkelman.nl>
Subject: RE: tekst vertrouwelijk [Hekkelman-NIJMEGEN.FID468481]

Dag 5.1.2.e

Bedankt voor het toesturen van de opmerkingen van de ODBN. Hierbij zoals aangekondigd onze reactie op deze opmerkingen.

Wij kunnen niet helemaal de vinger leggen op wat de bezwaren van de ODBN zijn. De hoofdbezwaren van de ODBN lijken te zijn dat 5.1.5
5.1.5
5.1.5 De ODBN wijst op de uitspraak '*Lesoochranárske zoskupenie'*, zonder ECLI-nummer en toelichting. Het is voor ons (in dit korte tijdsbestek) niet goed verifieerbaar naar welke uitspraak de ODBN verwijst en wat de ODBN met die verwijzing bedoelt aan te geven. Dat maakt het voor ons lastig om te reageren. Met deze beperking merken we het volgende op.

Wij denken dat de ODBN het arrest van het HvJ EU van 8 november 2016 (ECLI:EU:C:2016:838) bedoelt. Zie deze link. Daarvan uitgaande merken wij het volgende op.

Het arrest van 8 november 2016 gaat over de vraag of een milieuorganisatie toegang heeft tot een procedure om te bepalen of artikel 6 lid 3 van de Hrl juist is toegepast. In het arrest staat onder meer:

> *"60 Tot de rechten waarop een dergelijke niet-gouvernementele organisatie zich kan beroepen in het kader van een herzieningsprocedure als bedoeld in artikel 9, lid 2, van het verdrag van Aarhus, behoren de op grond van artikel 6 van richtlijn 92/43 vastgestelde voorschriften van nationaal recht (zie naar analogie, met betrekking tot artikel 10 bis van richtlijn 85/337, arrest van 12 mei 2011, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen, C-115/09, EU:C:2011:289, punten 49 en 58).*
>
> *61 Een dergelijke organisatie moet dus in het kader van een dergelijke herzieningsprocedure niet alleen het besluit om geen passende beoordeling te maken van de gevolgen van het voorgenomen plan of project voor het betrokken gebied kunnen aanvechten, maar tevens, in voorkomend geval, de beoordeling die wel is gemaakt, voor zover deze gebreken vertoont (zie naar analogie, met betrekking tot artikel 10 bis van richtlijn 85/337, arrest van 7 november 2013, Gemeinde Altrip e.a., C-72/12, EU:C:2013:712, punt 37).*
>
> *(...)*
>
> *66 In dit verband zij eraan herinnerd dat artikel 6, lid 3, van richtlijn 92/43 een procedure van voorafgaande controle instelt die berust op een strikt toestemmingscriterium waarmee, voor zover het voorzorgsbeginsel daarin besloten ligt, op efficiënte wijze kan worden voorkomen dat de natuurlijke kenmerken van de beschermde gebieden worden aangetast als gevolg van plannen of projecten, aangezien het de bevoegde nationale autoriteiten verplicht de vergunning voor een plan of een project te weigeren wanneer er onzekerheid over blijft bestaan of deze plannen of projecten geen schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van dergelijke gebieden hebben (zie in die zin met name arresten van 7 september 2004, Waddenvereniging en Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, EU:C:2004:482, punten 57 en 58, en 14 januari 2016, Grüne Liga Sachsen e.a., C-399/14, EU:C:2016:10, punt 48).*
>
> *(...)*
>
> *Het Hof (Grote kamer) verklaart voor recht:*

Artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, gelezen in samenhang met artikel 9, leden 2 en 4, van het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, ondertekend te Aarhus op 25 juni 1998 en goedgekeurd namens de Europese Gemeenschap bij besluit 2005/370/EG van de Raad van 17 februari 2005 – voor zover daarin het recht is vastgelegd op doeltreffende rechterlijke bescherming, onder voorwaarden die een ruime toegang tot de rechter verzekeren, van de rechten die een milieubeschermingsorganisatie die voldoet aan de vereisten van artikel 2, lid 5, van dat verdrag, ontleent aan het Unierecht, in casu aan artikel 6, lid 3, van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, zoals gewijzigd bij richtlijn 2006/105/EG van de Raad van 20 november 2006, gelezen in samenhang met artikel 6, lid 1, onder b), van dat verdrag – moet in die zin worden uitgelegd dat het zich in een situatie als aan de orde in het hoofdgeding verzet tegen een uitlegging van regels van nationaal procesrecht volgens welke een beroep tegen een besluit waarbij wordt geweigerd aan een dergelijke organisatie de hoedanigheid toe te kennen van partij in een bestuursrechtelijke procedure inzake de verlening van een vergunning voor een project dat zal worden verwezenlijkt in een uit hoofde van richtlijn 92/43, zoals gewijzigd bij richtlijn 2006/105, beschermd gebied, niet noodzakelijkerwijs hoeft te worden behandeld tijdens die procedure, die definitief kan worden beëindigd voordat een definitieve rechterlijke beslissing over de hoedanigheid van partij is genomen, en dit beroep automatisch wordt verworpen zodra voor dat project een vergunning is verleend, waardoor deze organisatie dus wordt gedwongen een ander type beroep in te stellen teneinde die hoedanigheid te verkrijgen en door de rechter te laten toetsen of de bevoegde nationale autoriteiten hun uit artikel 6, lid 3, van die richtlijn voortvloeiende verplichtingen zijn nagekomen."

Wij zien niet goed in hoe dit arrest doorslaggevend is bij de beantwoording van de vraag of het maatwerk in een natuurvergunningvoorschrift kan worden vastgelegd.

Tegen het maatwerk staat rechtsbescherming open (ook voor milieubewegingen). Als een besluit over het maatwerk onderuitgaat, dus bijvoorbeeld het besluit waarmee een natuurvergunningvoorschrift wordt aangepast, dan wordt teruggevallen op de oorspronkelijke natuurvergunning.

Als het gaat over de vraag of een referentiesituatie kan worden ontleend aan het maatwerk in de natuurvergunning merken we het volgende op.

Geen passende beoordeling nodig

Onze stelling is dat er bij een beheer-/natuurmaatregel geen passende beoordeling nodig is (zie ook de Oostvaardersplassen-uitspraak). Een maatregel die als beheer-/natuurmaatregel wordt genomen, hoeft dus niet passend beoordeeld te worden. Daar stopt de toets dus. De vraag over de vereiste zekerheid bij het verlenen van toestemming speelt dus niet. Bovendien wordt het in de voorgestelde wijzigingsregeling niet mogelijk gemaakt om méér dieren te houden. De emissiereducerende maatregel kan in dat opzicht alleen maar beter voor de natuur zijn (ervan uitgaande dat de emissiereductie in de gebruiksfase eventuele effecten in de aanlegfase overtreft).

Maatwerk als natuurvergunningvoorschrift op te nemen?

Het gaat vervolgens over de vraag of het maatwerk als natuurvergunningvoorschrift kan worden opgenomen. De Habitatrichtlijn bevat hier naar onze inschatting geen regels over. Wij hebben aangegeven vanuit de Nederlandse wetssystematiek ruimte te zien voor het opnemen van het maatwerk als natuurvergunningvoorschrift, maar hebben we ook aangegeven niet zeker te weten of dit juridisch houdbaar is.

Wat betekent dit voor de referentiesituatie?

De vraag of het maatwerkvoorschrift als natuurvergunningvoorschrift kan worden opgenomen, is een andere dan de vraag hoe in het vervolg een referentiesituatie moet worden bepaald (de referentiesituatie vindt bovendien zijn oorsprong in de Afdelingsrechtspraak (niet in die van het HvJ EU). In de opmerkingen van de ODBN lijkt het een en ander door elkaar te lopen. Dat er bij toekomstige ontwikkelingen alsnog een passende beoordeling zou moeten worden verricht in verband met de werking van het systeem, doet niets af aan het standpunt dat voor het doorvoeren van de huidige maatregel – die nu ter toetsing voorligt - geen passende beoordeling nodig is omdat de emissiereducerende maatregel beter is voor de natuur (ervan uitgaande dat dat zo is).

De maatregel ziet alleen op het toepassen van een huisvestingssysteem (of het nemen van andere maatregelen zoals minder dieren of voermaatregelen). En die wijziging verankert het bevoegd gezag in het maatwerk. De activiteiten die de veehouder mag uitvoeren (aantal dieren en huisvestingssysteem) zijn daarmee helder en vastgelegd in een besluit. Wij zien daarin argumenten om het maatwerk als referentiesituatie te kunnen hanteren. Wij zien niet in dat daarvoor (dus het vaststellen van de activiteiten = aantal dieren in een bepaald huisvestingssysteem) een passende beoordeling nodig zou zijn. Verder gaat het bij de artikel 6 lid 3 van de Hrl-toets primair om de activiteiten die zijn toegestaan (dieren en systemen). Eventueel kan er een begrenzing van de stikstofemissies worden opgenomen in een natuurvergunning. Dat laatste gebeurt in veel gevallen niet. Wij zien niet in dat de discussie over de referentiesituatie bij die natuurvergunningen zonder begrenzing van de stikstofemissies anders zou zijn dan in het onderhavige geval.

Hopelijk geeft dit meer inzicht over en weer. Mochten jullie nog van gedachten willen wisselen, dan laat dat vooral weten.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
Advocaat

Hekkelman Advocaten N.V.

5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e

T 5.1.2.e
F 5.1.2.e
5.1.2.e @hekkelman.nl

www.hekkelman.nl

Hekkelman advocaten | notarissen

Lees onze blogs over Agrarische zaken ▶

Dit bericht bevat vertrouwelijke informatie en is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n). Indien u als niet-geadresseerde dit bericht ontvangt, wordt u verzocht direct de afzender hierover te informeren en het bericht te vernietigen. Alle diensten en werkzaamheden van ons worden verricht krachtens een overeenkomst van opdracht gesloten met Hekkelman Advocaten N.V. waarop van toepassing zijn de Algemene Voorwaarden zoals weergegeven op www.hekkelman.nl en waarin een beperking van aansprakelijkheid is opgenomen. Hekkelman Advocaten N.V. is statutair gevestigd te Nijmegen en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 09170462.

This communication contains confidential information and is intended only for use by the addressee. If you are not the intended recipient of this communication, please inform us immediately and destroy this communication. All our services and other work are carried out under an agreement of instruction ("overeenkomst

van opdracht") with Hekkelman Advocaten N.V. which agreement is subject to the General Conditions, which are mentioned on our website (www.hekkelman.nl) and contains a limitation of liability. Hekkelman Advocaten N.V. is officially seated at Nijmegen, The Netherlands, and registered in the commercial register at the Chamber of Commerce under number 09170462.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@brabant.nl>
Verzonden: woensdag 15 oktober 2025 17:22
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@hekkelman.nl>
Onderwerp: tekst vertrouwelijk

U ontvangt niet vaak e-mail van 5.1.2.e@brabant.nl. Ontdek waarom dit belangrijk is

Hallo 5.1.2.e

Hierbij een tekst met de lijn uit het dossier. Hiermee krijg je een idee van de opbouw.

Daarnaast de opmerkingen van de ODBN op jullie laatste advies (zie in de kantlijn van jullie advies).

Groeten 5.1.2.e

Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch | Bezoekadres: 5.1.2.e |
5.1.2.e | Contactformulier | Brabant.nl

Meer weten over de provincie Noord-Brabant? Laatste editie Brabant Magazine of volg op Instagram!